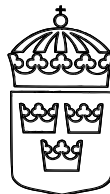

Kommittédirektiv

Inrättande av en ny myndighet för
hälso- och vårdinfrastruktur

Dir.
2013:15

Beslut vid regeringssammanträde den 7 februari 2013

Sammanfattning

En särskild utredare ska förbereda och genomföra bildandet av en ny myndighet för hälso- och vårdsinfrastruktur. Utredaren ska bl.a. beskriva arbetsuppgifter, bemanna myndigheten och lämna förslag till instruktion och anslag. Utredaren ska vidta de åtgärder som krävs för att den nya myndigheten ska kunna inleda sin verksamhet den 1 januari 2014. Den nya myndigheten ska vara lokaliserad i Stockholm.

Uppdraget ges med förbehåll för riksdagens beslut i nödvändiga delar.

Uppdraget ska delredovisas den 1 april 2013 och den 15 september 2013 samt slutredovisas senast den 31 december 2013.

Bakgrund

Regeringen beslutade i januari 2011 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över de statliga delarna av vård- och omsorgssystemet (dir 2011:4). Utredningen, som antog namnet Statens vård- och omsorgsutredning, lämnade sitt slutbetänkande Gör det enklare! (SOU 2012:33) i maj 2012. Utredaren pekade i betänkandet ut fyra huvudområden där staten har en särskilt viktig roll inom hälso- och sjukvården: kunskapsstöd, reglering och tillsyn, långsiktig och strategisk styrning samt infrastruktur för it och kommunikationslösningar.

Utifrån dessa huvuduppgifter föreslog utredaren att tio av de nuvarande myndigheterna, en ideell förening och ett statligt bolag ersätts av fyra nya myndigheter som inrättas utifrån nämnda huvuduppgifter.

I juni 2012 publicerade Socialdepartementet promemorian Ny myndighet för infrastrukturfrågor för vård och apotek (Ds 2012:21), nedan promemorian. Syftet med promemorian var att se över förutsättningarna för att ombilda Apotekens Service Aktiebolag till en myndighet. Förslaget i promemorian skiljer sig från det förslag som Statens vård- och omsorgsutredning lade såtillvida att det tar sin utgångspunkt i en ombildning av Apotekens Service Aktiebolag, dvs. att inga verksamheter från andra myndigheter eller bolag – utöver verksamheten i Apotekens Service Aktiebolag – kommer att föras över till den nya myndigheten. Verksamheten för den nya myndigheten blir följaktligen mer avgränsad jämfört med det förslag som Statens vård- och omsorgsutredning lade fram.

I promemorian konstateras bl.a. att en ombildning av bolaget till en myndighet stärker förutsättningarna för den statliga styrningen när det gäller infrastrukturfrågor för it- och kommunikation inom hälso- och sjukvården. Vidare konstateras att möjligheten att ha överblick över kvalitet och säkerhet, två centrala parametrar för bra it-infrastruktur, ökar om man samlar frågorna nationellt i en myndighet.

Verksamheten i Apotekens Service Aktiebolag

Apotekens Service Aktiebolag är ett av staten helägt bolag som bildades i samband med omregleringen av apoteksmarknaden. Bolaget har bl.a. till uppgift att lagra och förmedla de elektroniska recepten i Sverige samt ansvara för den nationella läkemedelsstatistiken. I samband med konkurrensutsättningen på apoteksmarknaden frikopplades ett antal informationsmängder som bl.a. behövs vid förskrivning och expediering av e-recept och placerades hos Apotekens Service Aktiebolag. Genom att alla apoteksaktörer fick tillgång till samma information på lika villkor kunde en konkurrensutsatt marknad för apoteksaktörer

förverkligas. Verksamheten är lokaliserad till Stockholm sedan starten.

Apotekens Service Aktiebolag har vuxit successivt sedan 2009 och hade vid utgången av 2011 sammanlagt 95 tillsvidareanställda personer. Personalens huvudsakliga kompetens är farmaceutisk eller it-inriktad.

Bolaget har intäkter från i huvudsak tre källor och under 2011 uppgick dessa till följande: avgifter för infrastruktur-tjänsterna mot apoteksaktörerna uppgick till drygt 169 miljoner kronor, övriga intäkter (i huvudsak intäkter för djurrecept, systemleverantörstester och statistik) uppgick till drygt 37 miljoner kronor och projektfinansiering från myndigheter och andra organisationer uppgick till nästan 52 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Regeringen beslutade den 7 februari 2013 lagrådsremissen Ny myndighet för hälso- och vårdinfrastruktur. I lagrådsremissen föreslår regeringen att en ny myndighet bildas med samma uppgifter som Apotekens Service Aktiebolag har i dag. Regeringen har för avsikt att överlämna en proposition under våren 2013 i samma ärende.

Regeringens skäl för bildandet av en ny myndighet är följande. Information som registreras och hanteras inom hälso- och sjukvård och omsorg är en långsiktig och användbar resurs. Att göra informationen användbar för många förutsätter dock att det finns en gemensam struktur för hur denna information utformas och samlas in. Det har i olika sammanhang påpekats att det finns ett påtagligt behov av en nationell infrastruktur för it-lösningar och kommunikationskanaler i vård- och omsorgssektorn. Detta framhölls bl.a. i slutbetänkandet från Statens vård- och omsorgsutredning, Gör det enklare! (SOU 2012:33). Även Riksrevisionen pekade i sin rapport Rätt information vid rätt tillfälle inom vård och omsorg – samverkan utan verkan? (RiR 2011:19) på att ingen aktör har det övergripande ansvaret för samordningen av de olika nationella satsningar som görs för att säkra tillgången till väl fungerande it-stöd.

Många aktörer, både offentliga och privata, har tagit och tar initiativ inom området, men för att hantera de fortsatta utmaningarna ser regeringen att det behövs en aktör med ett samlat ansvar för it-frågor. I grunden ligger det operativa ansvaret på huvudmännen, men behovet av nationell samordning ger staten en viktig roll. För att det ska vara möjligt att utveckla gemensamma it- och infrastrukturstandarder krävs samlade lösningar. Sådana lösningar är samhällsekonomiskt fördelaktiga då man kan samordna arbetet vid t.ex. större investeringar. Samtidigt kan det också öka kvaliteten och säkerheten i hälso- och sjukvården och omsorgen om gemensamma satsningar görs för att utveckla t.ex. interoperabilitet mellan system så att informationen kan delas mellan olika verksamheter. Ytterligare ett argument för att samla it-infrastruktur hos en statlig myndighet är uppgifternas karaktär. I uppgiften att vara informationsnav kan förväntas ingå att föra offentliga register, ibland med känsliga personuppgifter. Det framstår som klart att ansvaret för offentliga register är en uppgift som i första hand bör anförtros myndigheter. Regeringen har i budgetpropositionen för 2013 framhållit att man bedömer att det finns fördelar med att ombilda Apotekens Service Aktiebolag till en ny infrastrukturmyndighet för vård och apotek. Av budgetpropositionen framgår att Regeringskansliet ska arbeta vidare med de förslag som finns i promemorian med målsättningen att den nya myndigheten ska starta sitt arbete 2014.

Den nya myndigheten ska vara lokaliserad i Stockholm för att kunna fullgöra sina uppgifter effektivt. Apotekens Service Aktiebolag är som framgår ovan lokaliserat i Stockholm och har där byggt upp sin verksamhet utifrån detta. Apotekens Service Aktiebolag har en kvalificerad kompetens som är helt avgörande för verksamheten. Det är viktigt att verksamheten ges goda förutsättningar att fortsätta fungera väl ur kvalitets-synpunkt. Vid en fortsatt lokalisering till Stockholm underlättas bemanningen betydligt.

Arbetet med förberedelserna för överföringen av verksamheten i Apotekens Service Aktiebolag till staten och den nya myndigheten bör påbörjas snarast. Det är angeläget att detta arbete kan bedrivas på ett sådant sätt att övergångstiden blir så

kort som möjligt för att minimera osäkerheten hos anställda och de aktörer som Apotekens Service Aktiebolag samverkar med i dag. Förberedelsearbetet bör drivas parallellt med riksdagens behandling av frågan.

Uppdraget

Utredaren ska förbereda och genomföra bildandet av en ny myndighet för hälso- och vårdinfrastruktur. Myndigheten ska kunna inleda sin verksamhet den 1 januari 2014. Den nya myndigheten ska vara lokaliserad i Stockholm. Den nya myndigheten ska ledas av en styrelse och myndighetens chef ska ha titeln generaldirektör.

Uppdraget ges med förbehåll för riksdagens beslut i nödvändiga delar.

De förslag och överväganden som anges i lagrådsremissen och i den kommande propositionen om den nya myndigheten ska vara utgångspunkt för utredarens arbete.

Utredaren ska hantera samtliga övergångsfrågor bl.a. när det gäller lokaler, ekonomi- och lönesystem, it-system, personal, pensioner, kunder och leverantörer.

Utredaren ska särskilt

- uppdatera den befintliga finansiella värderingen (samt inför detta genomföra såväl en rättslig som en finansiell företagsbesiktning, en s.k. due diligence) av verksamheten vid Apotekens Service Aktiebolag inför överförandet av verksamheten till staten för att säkerställa ett korrekt värde,
- ta fram ett förslag till överlåtelseavtal mellan staten och bolaget,
- göra en genomgång av bolagets befintliga avtal samt se till att dessa i nödvändig utsträckning överförs till den nya myndigheten,
- föreslå verksamhetsmål, instruktion och regleringsbrev för den nya myndigheten samt redovisa behovet av eventuella författningsändringar utöver dem som föreslås i lagrådsremissen och kommande proposition,

- besluta om organisation och lämna förslag till arbetsordning samt arbetsformer,
- bedöma vilken kompetens som är nödvändig för den nya myndighetens verksamhet,
- lämna förslag till en samlad finansieringsmodell för den nya myndigheten och föreslå anslag och resursfördelning för 2014 samt budgetunderlag för perioden 2015–2017,
- förbereda anslutning av den nya myndigheten till Statens servicecenters ekonomiadministration, löne- och lönerelaterade tjänster samt tjänster inom e-handel,
- ingå nödvändiga avtal för den nya myndighetens räkning,
- fatta beslut om bemanning liksom i övrigt utöva arbetsgivarens befogenheter,
- bemanna den nya myndigheten med beaktande av 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd samt fullgöra de åtgärder som krävs enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet,
- ta fram förslag till förordning som ska ligga till grund för beräkning av avgifter enligt lagen (1996:1156) om receptregister och lagen (2005:258) om läkemedelsförteckningen i enlighet med förslag i lagrådsremissen och kommande proposition och
- i samråd med Socialdepartementet utreda de juridiska förutsättningarna för att utvecklingsarbetet med det s.k. personliga hälsokontot – som bl.a. beskrivs i 2013 års budgetproposition (prop. 2012/13:1 utg. omr. 9, avsnitt 4.6.4) – ska kunna fortlöpa efter överföring av verksamheten i Apotekens Service Aktiebolag till staten.

Uppdragets genomförande och tidsplan

Utredaren ska samråda med Utredningen om rätt information i vård och omsorg (S 2011:13), Arbetsgivarverket, Statens tjänstepensionsverk, Statens servicecenter, Ekonomistyrningsverket, Socialstyrelsen, Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, Läkemedelsverket, Konkurrensverket, Datainspek-

tionen, berörda apoteksaktörer samt Sveriges Kommuner och Landsting. Utredaren har även möjlighet att samråda med övriga berörda myndigheter och organisationer. Utredaren ska hålla berörda centrala arbetstagarorganisationer informerade om arbetet och ge dem tillfälle att framföra synpunkter.

Under arbetet ska utredaren informera Apotekens Service Aktiebolags ledning och styrelse om arbetet.

Utredaren ska i arbetet kontinuerligt samråda med företrädare för Socialdepartementet.

Utredaren ska senast den 1 april 2013

- lämna förslag till en samlad finansieringsmodell för myndigheten och föreslå anslag och resursfördelning för 2014 samt budgetunderlag för perioden 2015–2017.

Utredaren ska senast den 15 september 2013

- lämna förslag till verksamhetsmål, instruktion, regleringsbrev för myndigheten samt redovisa behovet av eventuella författningsändringar,
- uppdatera den befintliga finansiella värderingen av verksamheten vid Apotekens Service Aktiebolag inför överförandet av verksamheten till staten för att säkerställa ett korrekt värde och
- lämna förslag till överlåtelseavtal mellan staten och bolaget. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 december 2013.

(Socialdepartementet)